

СХВАЛЕНО

Вченою радою ВНЗ „Київський
університет ринкових відносин”

„27” жовтня 2022 р

Протокол № 3

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор ВНЗ „Київський університет
ринкових відносин”

Ірина ЧЕРЕВАНЬ
„28” жовтня 2022 р

Система менеджменту якості

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КИЇВ 2022

1. Загальні положення

1.1 Положення про силабус навчальної дисципліни (далі - Положення) Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин» (далі – Університет) розроблено з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Положення «Про організацію освітнього процесу в ВНЗ «Київський університет ринкових відносин» та регламентує порядок розроблення, затвердження та оновлення силабусу навчальної дисципліни.

1.2 Силабус навчальної дисципліни є документом, у якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і здобувача, висвітлюються процедури і принципи оцінювання, програма і тематичний зміст дисципліни. У силабусі чітко відображаються цілі а також очікувані результати навчання, яких під час вивчення дисципліни мають досягти здобувачі.

1.3 В силабусі навчальної дисципліни чітко відображаються критерії оцінювання, які використовуються викладачем під час поточного та підсумкового контролю і з якими здобувач освіти зобов'язаний ознайомитися перед вивченням дисципліни.

1.4 Силабус може виконувати функції робочої програми навчальної дисципліни.

1.5 Для різних форм навчання (очна, заочна) розробляють єдиний силабус навчальної дисципліни із зазначенням кількості годин аудиторних занять, самостійної роботи здобувачів, форм контролю тощо.

2. Структура і зміст силабусу навчальної дисципліни

2.1 Структура силабусу навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни складається з таких структурних елементів:

- титульний аркуш;
- загальна інформація про викладача (колектив викладачів кафедри, що викладають відповідну дисципліну);
- опис навчальної дисципліни;
- мета та завдання навчальної дисципліни;
- перелік компетентностей;
- перелік очікуваних результатів навчання;
- зміст навчальної дисципліни (теми лекцій, семінарських/практичних /лабораторних занять, теми та зміст самостійної роботи здобувачів із зазначенням кількості годин, необхідних для опанування теми (допускається зазначення діапазону годин));
- індивідуальні завдання;
- методи навчання;
- методи контролю;
- критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують;
- політика навчального курсу;

- методичне забезпечення;
- рекомендована література;
- інформаційні ресурси.

2.2 Зміст структурних елементів силябусу навчальної дисципліни

2.2.1 Титульний аркуш силябусу навчальної дисципліни оформлюють за формою, зразок якої наведено в Додатку А.

2.2.2 Загальна інформація про викладача - прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання, посада, перелік дисциплін, які він викладає, напрями наукових досліджень, контактна інформація тощо.

2.2.3 Опис навчальної дисципліни містить такі характеристики дисципліни: семестр викладання, кількість кредитів ЄКТС, загальна кількість годин для вивчення дисципліни, кількість годин аудиторної та самостійної роботи здобувачів, види навчальної діяльності, форма здобуття освіти, тип дисципліни (обов'язкова/вибіркова), мова викладання, пререквізити та кореквізити навчальної дисципліни.

2.2.4 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мету вивчення навчальної дисципліни формують як бажаний кінцевий результат, що отримує здобувач освіти внаслідок засвоєння ним навчального матеріалу.

Завдання - це конкретне вираження мети, відповідь на запитання: з чим ознайомлює, чого навчить, що розкриває ця дисципліна. Завдання - це своєрідні підцілі, реалізація яких дасть змогу зрештою досягти заявлену мету.

2.2.5 Перелік компетентностей

Вказуються компетентності, які формуються у здобувача освіти в процесі вивчення дисципліни і дозволяють проводити професійну діяльність. Вказані компетентності аналізуються гарантом освітньої програми на підставі чого приймається рішення, які з них є програмними для тієї чи іншої освітньої програми.

2.2.6 Перелік очікуваних результатів навчання

Зазначаються всі результати навчання, які має досягнути здобувач освіти після опанування дисципліни. Слід зазначити, що здобувач буде знати, вміти, яких набуде навичок, які сформується погляди, цінності й способи мислення, а також додаткові особисті якості.

Якщо навчальна дисципліна викладається суто для здобувачів однієї освітньої програми, то доречно зазначити, які з очікуваних результатів навчання є програмними для відповідної освітньої програми.

2.2.7 Зміст навчальної дисципліни

У цьому розділі наводять перелік змістовних модулів і тем, що входять до їх складу. Тематика лекцій подається зі стислою анотацією (переліком питань, що розглядаються в лекції), а також із зазначенням кількості годин, необхідних для опанування теми (допускається зазначення діапазону годин). Під час навчання викладач має змогу корегувати обсяги навчального навантаження за тими чи іншими видами робіт з урахуванням результатів засвоєння здобувачами навчального матеріалу.

Інформацію слід наводити в такому вигляді:

Модуль 1

Змістовний модуль 1. *Назва модуля*

Тема 1. *Назва теми*

- *форма занять (лекції/семінарські/практичні/лабораторні заняття/самостійна робота);*
- *обсяг аудиторного навантаження;*
- *теми семінарських/практичних/лабораторних занять;*
- *обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти);*
- *стисла анотація;*
- *обсяг самостійної роботи здобувачів;*
- *теми, види робіт, що належать до самостійної роботи здобувача.*

Час для самостійної роботи здобувача (СРЗ) регламентується навчальним планом.

Зміст СРЗ з конкретної дисципліни може складатися з таких видів роботи:

- *підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);*
- *виконання практичних завдань протягом семестру;*
- *самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни;*
- *переклад іноземних текстів установлених обсягів;*
- *виконання індивідуальних завдань, у тому числі курсового проектування тощо;*
- *підготовка до всіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації;*
- *інші види діяльності, що ініціює Університет, кафедра.*

2.2.9 Індивідуальна робота здобувачів під керівництвом викладача виконується, якщо її передбачено в навчальному плані спеціальності (освітньої програми). Індивідуальні завдання виконуються самостійно, вони не належать до тижневого аудиторного навантаження здобувача. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється й затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.

До індивідуальних завдань належать: написання рефератів, виконання розрахункових, графічних робіт, аналіз практичних, проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в круглих столах, олімпіадах тощо.

Особливим видом індивідуальних завдань є виконання курсових робіт відповідно до семестрового навчального плану.

Індивідуальні завдання видають здобувачам у терміни, передбачені у силабусі навчальної дисципліни. Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення й закріплення знань, які здобувачі одержують під час навчання, а також застосування цих знань на практиці. Виконання індивідуальних завдань сприяє найповнішій реалізації творчих можливостей здобувачів.

2.2.10 Методи навчання

Виокремлюють такі методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) і практичні (лабораторні та практичні роботи).

Рекомендується використовувати такі методи навчання, спрямовані на формування активної позиції здобувачів (не його вчать, а він вчиться):

- проблемний виклад;
- дослідження;
- презентації;
- використання кейсів;
- тренінги та ділові ігри, бесіди й дискусії тощо.

Використовується студентоцентризований підхід до організації навчання.

2.2.11 Методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Підсумковий (семестровий) контроль проводять з метою оцінювання результатів навчання за однією з таких форм: екзамен; диференційований залік; залік, що визначається у навчальному плані й силабусі навчальної дисципліни.

Форма проведення екзамену може бути: письмовою, усною, тестовою, письмово-усною (комбінованою) тощо. Форма проведення екзамену відображається в силабусі навчальної дисципліни.

2.2.12 Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу виставляють бали з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені в силабусі навчальної дисципліни. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими й складатися з контролю теоретичної й практичної підготовки. Оцінювання виставляється за 100-бальною шкалою. Приклад розподілу балів, які отримують здобувачі, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі

Розподіл балів в розрізі змістовних модулів з дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Поточний контроль	Індивідуальне завдання	Самостійна робота	Модульний контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1.	0...10	0...5	0...5	0...20	0...30
Змістовий модуль 2.	0...10	0...5	0...5	0...20	0...30
Підсумковий контроль	-	-	-	-	60 – 100

Під час підсумкового контролю використовують таблицю відповідності оцінювання знань здобувачів за системою (таблиця 2).

Таблиця 2 – Шкала оцінювання: Національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Зараховано
81-89	B	добре	
74-80	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Особливості проведення підсумкового контролю відображають у силабусі навчальної дисципліни й доводять до відома здобувачів освіти на першому занятті.

2.2.13 Політика навчального курсу

Відображається процедура відпрацювання пропущених занять (знаходження на лікарняному, мобільність та ін.), невиконаних завдань. Описується, яким чином здійснюється перевірка на плагіат виконаних здобувачем завдань, дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу тощо.

2.2.14 Методичне забезпечення

Визначаються підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації до проведення практичних занять, лабораторних робіт, самостійної підготовки тощо.

2.2.15 Рекомендована література

Визначаються літературні джерела, які пропонуються для вивчення дисципліни, і подаються у двох блоках як основну (базову) і додаткову (допоміжну) літературу.

До основної (базової) літератури зазвичай включаються сучасні нормативні документи, базові вітчизняні, актуальні зарубіжні підручники й навчальні посібники, які було видано за останні 5-10 років, з урахуванням їх наявності в бібліотеці Університету або на відповідних сайтах.

До списку додаткової (допоміжної) літератури включають різні сучасні довідкові, періодичні видання, наукові монографії, методичні рекомендації тощо.

2.2.16 Інформаційні джерела з інтернету мають містити посилання на офіційні сайти, електронні портали науково-технічних бібліотек тощо.

3. Порядок розроблення та затвердження силабусу навчальної дисципліни

3.1 Силабус навчальної дисципліни розробляється провідним викладачем (лектором) або групою викладачів, які забезпечують викладання цієї дисципліни.

3.2 Силабус навчальних дисциплін розглядається на засіданні кафедри (засіданні науково-методичної комісії (НМК) Університету), яка забезпечує викладання відповідної навчальної дисципліни; підписується розробником (розробниками) силабусу дисципліни, завідувачем кафедри. Силабус навчальної дисципліни затверджується проректором з науково-педагогічної – головою науково-методичної комісії Університету.

3.3 За результатами затвердження силабусу визначається дата введення його в дію, яка вказується на титульному аркуші документу.

3.4 Викладачі зобов'язані ознайомити здобувачів освіти із силабусами навчальних дисциплін, які вони викладають, на початку семестру.

3.5 Перегляд та затвердження силабусів навчальних дисциплін відбувається після щорічного перегляду та затвердження освітніх програм в Університеті.

Підставою для оновлення силабусу можуть бути:

- ініціатива та пропозиції гаранта освітньої програми та/або викладачів дисципліни;

- ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;

- результати оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни;

- результати анкетування здобувачів та пропозицій стейкхолдерів тощо.

3.6 Силабус навчальної дисципліни зі всіма додатками зберігається на кафедрі, а в електронному вигляді передається до бібліотеки Університету й розміщується на офіційному сайті Університету.

Контроль за реалізацією силабусу здійснюють гарант освітньої програми та/або завідувач відповідної кафедри.

4. Порядок розроблення та затвердження Положення про си́лабус навчальної дисципліни

4.1 Положення затверджується Вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора Університету.

4.2 Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, установлених у посадових інструкціях.

4.3 Зміни й доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету й уводяться в дію наказом ректора Університету.

Форма титульного аркушу силабусу навчальної дисципліни

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ РИНКОВИХ ВІДНОСИН»**

Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ 202__ р.

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Фінансовий менеджмент»**

за Освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

073 Менеджмент

075 Маркетинг

(шифр і назва спеціальності)

галузі знань

07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва галузі)

освітній ступінь

магістр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання

денна

розробник

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Київ 2022 рік